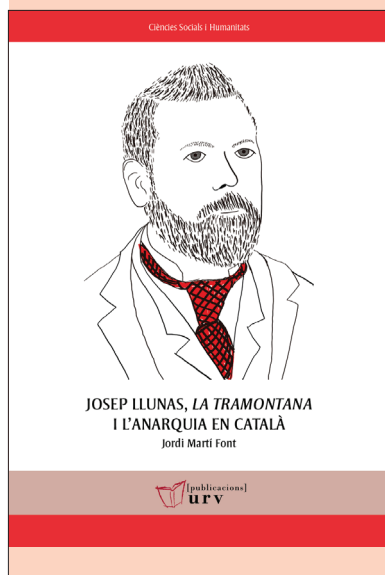

RESSENYA

Jordi Martí Font
**JOSEP LLUNAS,
LA TRAMONTANA
I L'ANARQUIA EN CATALÀ**
Publicacions URV, Tarragona, 2022, 290 p.

Josep Lluanas, La Tramontana i l'anarquia en català és el darrer llibre de Jordi Martí Font publicat el-2022 a la col·lecció Ciències Socials i Humanitats de Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

Fruit de la seva tesi doctoral, Jordi Martí ens apropa a la biografia de l'anarquista Josep Lluanas i Pujals (Reus, 1852 – Barcelona, 1905), un dels personatges més importants del panorama àcrata de la segona meitat del segle XIX i, ahora, un dels actors més oblidats per part de la historiografia especialitzada. Cal dir que l'autor, a banda de la-tesi titulada *Josep Lluanas, la literatura obrerista i la construcció de l'anarquia en català al segle XIX*, fa temps que aporta dades d'aquest personatge amb obres com: *La poesia obrerista de Josep Lluanas* (2015); *La revolució i amor* (2017) i *Josep Lluanas i Pujals: obra teòrica completa* (2020) o amb propostes documentals com *Rere el vent de l'anarquisme* (2021).

Més concretament, el llibre, escrit amb un català curós i precís i en un total de 287 pàgines, es divideix en dues parts ben diferenciades. La primera ens apropa les diferents dimensions de la seva biografia i la segona ens presenta la gènesi i vida de *La Tramontana*.

Defensor de les idees de Bakunin i les seves propostes anarcocol·lectivistes i internacionalistes, Llunas va esdevenir, com va considerar l'historiador Pere Gabriel, un dels pocs teòrics hispànics que la seva obra pot comparar-se amb els teòrics més importants de l'anarquisme europeu. Llunas, com bon representant del període, va ser una persona polièdrica que la trobem de jove l'Ateneu Català de la Classe Obrera, participant en tipus de congressos com el Primer Certamen Socialista de Reus, lluitant a la tercera Guerra Carlina, treballant a la Tipografia *La Academia* o empresonat a conseqüència del Procés de Montjuïc. A més a més, Jordi Martí ens presenta el personatge més desconegut: el Llunas periodista, el tipògraf, el cantant d'òpera, el militant, el poeta o l'esportista.

El llibre, en tot cas, no només ens apropa a la seva vida, sinó també ens reconstrueix amb precisió la seva obra més destacada: *La Tramontana*, una publicació que va treure 717 números i que cada setmana va vendre més de 4.000 exemplars. Publicada exclusivament en català, entre les seves signatures van aparèixer els noms d'autors i d'autores com Teresa Mañé, Emili Guanyavents, Eudald Canibell, Anselmo Lorenzo o, entre molts altres, Cels Gomis.

Tot plegat, aquesta obra s'ha convertit ja en una lectura obligada si es vol conèixer com va esdevenir la construcció de l'anarquisme català. Un llibre que se situa al costat de les propostes de Manuel Vicente, Dolors Marín o d'acadèmics de renom com són Josep Termes, Pere Gabriel o, entre moltes altres, Teresa Abelló. Esperem que a partir d'ara noms com els de Josep Llunas es posicionin a l'alçada d'aquells anarquistes més (re)nomenats per tothom.

GINES PUENTE PÉREZ
Universitat Rovira i Virgili